

JONDAL KOMMUNE

Sentraladministrasjonen

5627 JONDAL

Tlf : 53 66 95 00

Fax : 53 66 95 10

Dato: 05.02.03

Det Konglige Olje- og Energidepartement
Energi- og vassdragsandelingen Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
02/2357 - 29	
DATO - 6 FEB. 2003	
AN 501	EKSP.
Vassdragslag	

Dykkar ref.

Vår ref. 2003000467

Arkiv: 650

**UTTALE-ENDRRING I INDUSTRIKONSESJONSLOVA OG
VASSDRAGSREGULERINGSLOVA**

Viser til tidlegare utsendt uttale frå Jondal Kommune, datert 21.01.2003, som var handsama i formannskapet.

Jondal kommunestyret har no hatt saka oppe til handsaming, og gjort følgjande uttale til saka:

KS-012/03 SAMRØYSTES VEDTEKE:

1. *Jondal kommune krev at framlegg til endringar i industrikonsesjonslova og vassdragsreguleringslova vert underlagt grundig handsaming for lovvedtak vert gjort. For å få fram alle lovmessige og samfunnsmessige konsekvensar krev Jondal kommune at det vert oppretta eit eige lovutval. KS sin "Transakssjonsmodell" må vera ein del av vurderinga til lovutvalet.*

2. *Jondal kommune meiner at konsekvensane av endring av heimfallsreglane vert ei formuesoverføring frå kommunar til staten, og at dette ikkje er rimeleg med bakgrunn i korleis verdiane vert skapte.*

Dette til orientering.

Med helsing

 Per Eikeland
Rådmann

Annbjørg Selsvik Strømme
sakshandsamar

Jondal Kommune

SAKSPAPIR

SAKSGANG			
Utval	Møtedato	Saknr. i utval	Saksbeh.
Formannskapet	20.01.03	008/03	PEE
Kommunestyret	30.01.03	012/03	PEE

Saksansv.: Per Eikeland	Arkiv: 650	Arkivsak Nr. 2003000028
-------------------------	------------	----------------------------

ENDRRING I INDUSTRIKONSESJONSLOVA OG VASSDRAGSREGULERINGSLOVA - HØYRING

Dokument i saka:

KS-brev til OED av 03.07.02
KS-brev til OED av 10.10.02
KS-brev til OED av 24.10.02
Høyrings sak frå OED av 29.11.02
KS-skriv til kommunane m.fl. av 05.12.02
LVK-nytt av 20.12.02 (for LVK-medlemmer).

Aktuelle lover, forskrifter, avtalar m.m.:

Saksopplysningar:

Saksutgreiinga er gjort av dagleg leiar for Hardangerrådet Anders Vambheim.

INNLEIING.

Olje- og energidepartementet (OED) har sendt på høyring framlegg til endringar i industrikonsesjonslova og vassdragsreguleringslova. Høyringsdokumentet er sendt ut 29.11.02 med høyringsfrist 28.02.03. Alle berørte kommunar er ikkje med i høyringslista, men Kommunenes Sentralforbund (KS) har vidare sendt framlegget til kommunane og ber at alle kommunane gir tilbakemelding på framlegget.

Hovudinnhaldet i endringane gjeld reglane om heimfall av offentleg eigde vannfall. (Gjeldande reglar er tilbakeføring til Staten etter 60 år frå private og utanlandseigde anlegg, medan offentleg eigde vannfall ikkje har heimfall.) I samband med endringa av reglar om heimfall, tek OED opp endring av reglar som grensar til dette spørsmålet. Nærmare om desse kan studerast i saksdokumenta.

KORT OM OED SINE ENDRINGSFRAMLEGG I HØYRINGSFRAMLEGGET:

- Pålegg om konsesjon med vilkår om heimfall etter 75 år. Pålegget omfattar alle vanfall med produksjons- og reguleringsanlegg i offentleg eige, som er erverva etter 1909. (I dag er det ikkje heimfall i konsesjonen). Eigarane må sjølve søkja om konsesjon.
- Innføring av heimel for styresmaktene (departementet) å påleggja eigarane å halda anlegga i tilfredstillande driftsmessig stand fram til heimfallstidspunktet.

- c. Oppheva plikta til å stilla garanti for konsesjonsavgifter som gjeld etter at anlegg er heimfalle til staten.
- d. Likestilling mellom offentlege, private og utanlandske konsesjonssøknader med omsyn til vilkåra for å gi konsesjon.
- e. Oppheving av kommunal/fylkeskommunal forkjepsrett ved sal eller utleige av vannfall som ikkje er konsesjonsbehandla.
- f. Lovfesting av konsesjonsplikt ved kjøp av meir enn 90 % av aksjane i selskap som eig vannfall, produksjons- og reguleringsanlegg. Dette er i dag fast forvaltningspraksis.
- g. Hevinga av grensa for konsesjonsplikt frå 1000 til 4000 naturhestekrefter.
- h. Endra praksis omkring den kommunale andelen av heimfalne verdjar. I dag er vertskommune sikra frå 1/3 og nedover av verdiane.

BAKGRUNN FOR ENDRINGANE:

- ESA (Efta sitt overvakingsprogram) har peika på at gjeldande konsesjonsreglar er i strid med EØS-avtalen fordi det er ulike reglar om konsesjonstid og heimfall for offentlege og private kjøp av vannfall. ESA har understreka at det norske heimfallsinstituttet ikkje er i strid med EØS-reglane.
- Departementet har funne grunn til at å føreslå endringar i konsesjonslovgjevinga for å fremja konkurransen i kraftsektoren og slik oppnå ei meir samfunnsøkonomisk meir effektiv ressursutnytting.

Vurdering:

Høyringa.

Dette er ei sak som kjem med minimums høyringsfrist på 3 månader. Innhaldet i høyringa gjeld lovendringar og har store konsekvensar for både eigar- og vertskommunar på sikt. Høyringa er heller ikkje sendt ut til alle berørte kommunar, men til KS-uttale. KS har bede kommunane svara OED direkte med kopi til KS. LVK er også høyringsinstans. Av omsyn til konsekvensane i saka er dette ei høyringsliste og ein høyringsfrist som ikkje vitnar om god forvaltningskikk og er ikkje i tråd med praksis i lovsaker. ESA har ikkje hastverk når prosessen er i gang. For at alle sider og konsekvensar ved lovendringane skal koma fram, må det i denne saka opprettast eit lovutval. Det er ingen sak i historia som har medført større debatt i Stortinget enn konsesjonslova av 1917. Endringar i konsesjonsvilkåra må underleggjast grundig samfunnsmessig drøfting.

Innhaldet.

I høyringa føreslår OED at alle offentleg eide vannfall skal underleggjast heimfall til staten i ein ny konsesjon. Heimfallet skal skje 75 år etter ny lov vert sett i verk, tidlegast vert det då i 2079. Noverdien av dette er berekna til om lag 200 milliardar NOK. Heimfallet skal skje utan vederlag til dei offentlege eigarane, men med vederlag til private/utanlandske eigarar. Dette vert karakterisert som "røveri" og er tvilsam tolking av erstatningsplikta i Grunnlova §105. Dei lokalsamfunna som har tilrettelagt for utnytting av naturressursane sine og som har offentlege kraftanlegg, vert ståande att utan kompensasjon ved heimfall. Dersom kommunane her skal få att noko for investeringane, vert det naturleg å selja kraftanlegga så tidleg som råd i konsesjonsperioden. Dette vert oppfatta som "salspress". Spørsmålet om kven som vert kjøparar er ikkje lett svarar på, men det er nok helst utanlands kapital som maktar slike investeringar.

Politikken.

- Endringar av lovverk som gir store samfunnsmessige verdjar må underleggjast grundige juridiske og politiske konsekvensutgreiingar. Dette er ikkje gjort i dette framlegget.

- Om kraftmarknaden fungerer tilfredstillande i tider der innbyggjarane i Noreg opplever kraftmangel og prisgalopp, bør vera ein del av vurderinga. Konsekvensane av at elektrisk energi har vore eit samfunnsgode og ikkje kan vera ei ordinær salsvare, bør utgreiast. Skal ikkje berre krafta, men også produksjonsmidlane no vera salsvare, vil utbygging av kraftproduksjonsanlegg også verta ein del av prismekanismen. Forholdet til utanlandske eigarar av kraftproduksjonen eit pressa kraftmarknad, bør også underleggjast politisk drøfting.
- Korleis samfunnsverdiar skal fordelast mellom staten og kommunenivået er også interessante politiske problemstillingar å drøfta. Dette berører distriktpolitiske vurderingar og beslutningsprosessar i samband med heimfall av offentleg eigde kraftanlegg.
- Dersom kommunane sel verdiane sine etter ny konsesjonsrunde, så kan det verta store midlar i enkelte av kommunekassane. Det er ikkje vurdert i kva grad dette igjen vil føra til reduserte statlege overføringar til kommunane, for å dempa pris- og lønsvekst.
- I det heile er konsekvensane av framlegg til lovendingar for lite utgreidd.

Saka vert avgjort av: Kommunestyret

TILRÅDING FRÅ RÅDMANN:

1. Jondal kommune krev at framlegg til endringar i industrikonsesjonslova og vassdragsreguleringslova vert underlagt grundig handsaming før lovvedtak vert gjort. For å få fram alle lovmessige og samfunnsmessige konsekvensar krev Jondal kommune at det vert oppretta eit eige lovutval.
2. Jondal kommune meiner at konsekvensane av endring av heimfallsreglane vert ei formuesoverføring frå kommunar til staten, og at dette ikkje er rimeleg med bakgrunn i korleis verdiane vert skapte.

Per Eikeland – rådmann.

20.01.2003 FORMANNSKAPET

FS-008/03 SAMRØYSTES VEDTEKE:

1. *Jondal kommune krev at framlegg til endringar i industrikonsesjonslova og vassdragsreguleringslova vert underlagt grundig handsaming før lovvedtak vert gjort. For å få fram alle lovmessige og samfunnsmessige konsekvensar krev Jondal kommune at det vert oppretta eit eige lovutval.*
2. *Jondal kommune meiner at konsekvensane av endring av heimfallsreglane vert ei formuesoverføring frå kommunar til staten, og at dette ikkje er rimeleg med bakgrunn i korleis verdiane vert skapte.*

30.01.2003 KOMMUNESTYRET

Tilleggs opplysningar:

Transaksjonsalternativet. (Utarbeidd av Kommunenes Sentralforbund)

Framlegget frå KS legg opp til at vilkår om heimfall om 60 år vert sett for den som frå no av kjøper vannfall eller ein kvalifisert del av vannfall. Framlegget inneber ei fullstendig likestilling mellom alle potensielle kjøparar uavhengig av om dette er kommune, fylkeskommune, statleg eigd selskap, privat eller utlending. Transaksjonsalternativet vil tilfredstilla ESA og EØS-avtalen.

Framlegg frå kommunestyret om ein tilleggssetning til punkt 1. Som heiter:

KS sin "Transakssjonsmodell" må vera ein del av vurderinga til lovutvalet.

Røysting: Overframlegget til formannskapet med tillegget frå kommunestyret. Samrøystes

KS-012/03 SAMRØYSTES VEDTEKE:

1. Jondal kommune krev at framlegg til endringar i industrikonksesjonslova og vassdragsreguleringslova vert underlagt grundig handsaming før lovvedtak vert gjort. For å få fram alle lovmessige og samfunnsmessige konsekvensar krev Jondal kommune at det vert oppretta eit eige lovutval. KS sin "Transakssjonsmodell" må vera ein del av vurderinga til lovutvalet.

2. Jondal kommune meiner at konsekvensane av endring av heimfallsreglane vert ei formuesoverføring frå kommunar til staten, og at dette ikkje er rimeleg med bakgrunn i korleis verdiane vert skapte.